

Sygn. akt: I C 153/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 5 czerwca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni, I Wydział Cywilny

Przewodniczący: SSR Joanna Jank

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 czerwca 2020 r.

sprawy z powództwa **J. K.**

przeciwko (...) **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego

I. Pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Gdyni z 2 września 2002 r., wydanego w sprawie IX Nc 650/02, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz (...) Sp. z o.o. w S. postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni w sprawie VIII Co 95/06 w części tj. w zakresie odsetek umownych zasądzonych od kwoty 864, 81 zł (osiemset sześćdziesiąt cztery złote i osiemdziesiąt jeden groszy) w wysokości przekraczającej maksymalne odsetki ustawowe za okres od 20 lutego 2006 r. do dnia zapłaty,

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1530 zł (tysiąc pięćset trzydzieści złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania.

Sygnatura akt: I C 153/20

UZASADNIENIE

Powód J. K. wniósł pozew przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Gdyni IX Wydział Zamiejscowy Grodzki w R. z dnia 2 września 2002r. w sprawie o sygnaturze akt IX Nc 650/02 w części tj. w zakresie obowiązku zapłaty odsetek umownych od kwoty 864,81 zł w wysokości przekraczającej odsetki maksymalne od dnia 24 lipca 2002r. do dnia zapłaty.

Jak wskazano w uzasadnieniu pozwu na mocy ww. nakazu zapłaty zasądzono od pozwanego kwotę 969 zł wraz z umownymi odsetkami od kwoty 864,81 zł w wysokości 40 % w stosunku rocznym od dnia 24 lipca 2002r. do dnia zapłaty. W dniu 25 stycznia 2020r. powód dowiedział się o postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni T. D. pod sygnaturą Km 3488/18, w którym wierzyciel prowadzi egzekucję m.in. w zakresie zasądzonych odsetek w wysokości 40 %. Powód zwrócił uwagę, że w dniu 7 lipca 2005r. została uchwalona ustawa nowelizująca Kodeks cywilny, w której określono wysokość odsetek maksymalnych. Zdaniem powoda zmiana przepisów stanowi podstawę uzasadniająca powództwo opozycyjne.

(pozew k. 3-6)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Zdaniem pozwanego powództwo przeciwegzekucyjne nie jest właściwe, aby kwestionować w nim wysokość odsetek wynikających z prawomocnego orzeczenia sądowego, a argumentacja powoda dotycząca wysokości odsetek nie mieści się w zakresie żadnej z podstaw z art. 840 kpc. Pozwana zakwestionowała treść uchwały SN w sprawie III CZP 107/17 jako nietrafioną, wskazując,

że w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, wedle którego tylko w braku szczegółowego przepisu przejściowego do rozstrzygnięcia konfliktu międzyczasowego powstałego na tle zmiany przepisów prawa cywilnego należy stosować art. 3 kc. Pozwana podniosła, iż z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym dłużnik traci prawo do wytoczenia powództwa opozycyjnego. Zdaniem pozwanej rozważając podniesiony zarzut spełnienia świadczenia pod uwagę można wziąć jedynie wpłaty, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia, a przed wszczęciem egzekucji, a także po wszczęciu egzekucji, ale mające charakter dobrowolny, tymczasem w niniejszym przypadku takich wpłat dobrowolnych brak, stąd nie jest możliwe uznanie powództwa w jakimkolwiek zakresie. Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia przez pozwaną art. 5 kc, podniosła, że to powód lekceważy zasadę pacta sunt servanda oraz prawomocne orzeczenie sądowe, albowiem przez okres 19 lat nie wywiązał się z zawartej umowy. Poza tym pozwana wskazała, że przepis art. 5 kc nie może stanowić podstawy powództwa przeciwegzekucyjnego.

(odpowiedź na pozew k. 38-44)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 2 września 2002r. w sprawie o sygnaturze akt IX Nc 650/02 Sąd Rejonowy w Gdyni, IX Zamiejscowy Wydział Grodzki z siedzibą w R. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, nakazując J. K., aby zapłacił na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 969 zł wraz z umownymi odsetkami od kwoty 864,81 zł w wysokości 40 % w stosunku rocznym od dnia 24 lipca 2002r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi od kwoty 104,19 zł od dnia 24 lipca 2002r. do dnia zapłaty oraz kwotą 349,40 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o nakaz zapłaty z dnia 2 września 2002r. k. 137)

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2006r. w sprawie o sygnaturze akt VIII Co 95/06 Sąd Rejonowy w Gdyni nadał ww. nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., na którą przeszło uprawnienie wierzyciela Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G..

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o postanowienie z dnia 3 kwietnia 2006r. k. 136, postanowienie z dnia 25 stycznia 2008r. w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej k. 141)

Aktualnie z wniosku wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni T. D. prowadzi przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą Km 3488/18 na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 2 września 2002r. w sprawie IX Nc 650/02 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 3 kwietnia 2006r. w sprawie VIII Co 95/06. W toku egzekucji wierzyciel żąda m.in. zaspokojenia roszczenia z tytułu odsetek umownych naliczonych włącznie do dnia 22 października 2018r. w kwocie 5.816,14 zł.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o wniosek z dnia 29 października 2018r. o wszczęcie egzekucji k. 24-25, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej k. 14-15)

Dotąd, w toku postępowania egzekucyjnego nie wyegzekwowano od powoda żadnych należności.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o kartę rozliczeniową k. 147-150)

Pismem z dnia 27 stycznia 2020r. pełnomocnik pozwanego wniósł o obniżenie z dniem 3 lutego 2020r. stawki oprocentowania umownego należności głównej stwierdzonej tytułem wykonawczym do wartości 12 % w skali roku.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o pismo wierzyciela z dnia 27 stycznia 2020r. k. 151)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w całości na podstawie dowodów z dokumentów urzędowych i prywatnych przedłożonych przez strony, a także znajdujących się w aktach egzekucyjnych o sygnaturze Km 3488/18.

Oceniając zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów urzędowych w postaci tytułu wykonawczego czy też karty rozliczeniowej. Zważyć bowiem należy, iż żadna ze stron nie próbowała wzruszyć domniemań autentyczności oraz prawdziwości, jakie przysługują tym dokumentom na mocy art. 244 kpc. Nadto, za wiarygodne Sąd uznał dowody z dokumentów prywatnych powołanych w ustaleniach stanu faktycznego w postaci pisma wierzyciela z dnia 27 stycznia 2020r. czy wniosku o wszczęcie egzekucji. Podkreślić bowiem należy, iż żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów, ani też nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi pismami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych.

Podstawę prawną powództwa stanowił przepis art. 840 § 1 pkt 2 kpc, zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzec powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

W niniejszej sprawie powód żądał pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego Sądu Rejonowego w Gdyni IX Wydział Zamiejscowy Grodzki z siedzibą w R. z dnia 2 września 2002r. w sprawie o sygnaturze akt IX Nc 650/02 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni w sprawie VIII Co 95/06 w części tj. w zakresie odsetek umownych od kwoty 864,81 zł w wysokości przekraczającej odsetki maksymalne od dnia 24 lipca 2002r. do dnia zapłaty, wskazując, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego doszło do zmiany stanu prawnego i ograniczenia wysokości odsetek wynikających z czynności prawnej poprzez zastrzeżenie ustawowego limitu wysokości tych odsetek (odsetki maksymalne). Zważyć należy, iż ustawą z dnia 7 lipca 2005r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157, poz. 1316) został do art. 359 kc zostały dodane § stanowiący, iż: „Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne)”, a także § 22 o brzmieniu „Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne”. Powyższe zmiany weszły z dniem 20 lutego 2006r. Zgodnie z art. 5 ustawy nowelizującej przepisy tej ustawy stosuje się do czynności prawnych dokonywanych po jej wejściu w życie.

Odnosząc się do żądania powoda należy wskazać, że w judykaturze wskazuje się, że wejście w życie nowych przepisów prawnych, w świetle których inaczej zostały unormowane sporne zagadnienia rozstrzygnięte prawomocnym tytułem wykonawczym nie jest w rozumieniu art. 840 par. 1 pkt 2 kpc zdarzeniem uzasadniającym pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, chyba że nowy przepis wyraźnie stwierdza wygaśnięcie wcześniej ustalonych zobowiązań (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1972r., II CR 385/72, L.). W uchwale z dnia 15 marca 2018r., III CZP 107/17 Sąd Najwyższy stwierdził, że zmiana stanu prawnego może stanowić podstawę pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, „gdy zmiana stanu prawnego spowodowała, że zobowiązanie stwierdzone tytułem wykonawczym w części lub w całości wygasło albo nie może być egzekwowane (art. 840 § 1 pkt 2 kpc). Sytuacja taka może być rezultatem tego, że nowe regulacje prawne wyraźnie retroaktywnie odnoszą się do określonych zobowiązań stwierdzonych tytułami wykonawczymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1972 r., II CR 385/72, nie publ.) albo ingerują na przyszłość, tj. od dnia ich wejścia w życie, w stwierdzone takimi tytułami zobowiązania, w szczególności zobowiązania do świadczeń powtarzających się lub zobowiązania, których treścią są - działające na przyszłość - nakazy albo zakazy określonego zachowania się dłużnika”. W takich przypadkach nie chodzi o ponowną ocenę - według nowych regulacji - zagadnień rozstrzygniętych prawomocnym orzeczeniem, lecz o oddziaływanie takiej zmiany na istnienie albo możliwość egzekwowania zobowiązania, które zostało stwierdzone w tym orzeczeniu. Zdaniem SN nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem, że konstrukcja odsetek maksymalnych ma znaczenie tylko dla

takich czynności prawnych, które zostały dokonane po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2005r. i rozciągała się wyłącznie na stosunki prawne wynikające z takich czynności. W ocenie Sądu Najwyższego takie stanowisko nie odpowiada zasadniczemu celowi ustawy z 2005r., którym była eliminacja z obrotu nadmiernych, lichwiarskich odsetek, grożących „pętlą zadłużenia”. Zdaniem SN „art. 5 ustawy z 2005r. nie musi być uznany za wyczerpującą regulację intertemporalną, gdy odróżni się od siebie czynność prawną jako zdarzenie prawne będące źródłem stosunku prawnego od tego stosunku prawnego. Można wówczas przyjąć, że art. 5 ustawy z 2005r. przesądza jedynie, że czynności prawne dokonywane od dnia 20 lutego 2006r. poddane były reżimowi jej przepisów, podczas gdy czynności prawne dokonane wcześniej temu reżimowi nie podlegały. Odrębną jednak kwestią jest reżim prawny stosunków prawnych wynikających z czynności prawnych dokonanych przed dniem 20 lutego 2006r., zastrzegających określone w nich odsetki. Przy założeniu, że art. 5 ustawy 2005r. nie jest tu miarodajny, zasadne jest pomocnicze odwołanie do reguł intertemporalnych wywodzonych z ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. - Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm., dalej jako: (...), por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 1990r., III PZP 20/90, OSNCP 1991, nr 7, poz. 79, z dnia 15 listopada 1991r., III CZP 111/91, OSNCP 1992, nr 6, poz. 95, z dnia 28 lutego 1994r., III CZP 9/94, OSP 1995, nr 1, poz. 3, z dnia 20 września 1996r., III CZP 106/96, OSNC 1997, nr 1, poz. 5). Obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie wynika z niewykonania zobowiązania pieniężnego w terminie, w związku z czym punktem odniesienia winien być art. XLIX § 3 (...). Uznając każdy kolejny dzień niewykonania zobowiązania pieniężnego za odrębne zdarzenia oznaczające poszczególne wypadki niewykonania zobowiązania, wywieść należy z art. XLIX § 3 (...) regułę, że prawem właściwym dla odsetek za opóźnienie powinno być prawo obowiązujące w dniu, za który należą się odsetki. W wypadku odsetek za opóźnienie każdy kolejny dzień opóźnienia jest okresem, za który należą się odsetki (por. w związku z tym art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1830). W rezultacie w stosunkach prawnych, które powstały przed dniem 20 lutego 2006r., od tego dnia należały się odsetki nie wyższe niż odsetki maksymalne, wprowadzone ustawą z 2005r., choćby strony zastrzegły odsetki wyższe”. W konkluzji SN stwierdził, że wejście w życie ustawy z dnia 7 lipca 2005r. spowodowało, iż zobowiązania zapłaty odsetek za opóźnienie, które stwierdzone były wcześniej tytułami wykonawczymi, w zakresie, w którym odsetki te przekraczały wysokość wprowadzonych ustawą z 2005r. odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ kc), wygasły i od tego dnia należały się tylko odsetki maksymalne (art. 359 § 2² kc). W związku z tym wejście w życie ustawy z dnia 7 lipca 2005r. stanowi zdarzenie, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 kpc, mogące uzasadniać powództwo opozycyjne.

Podzielając powyższą argumentację przedstawioną w uchwale SN z dnia 15 marca 2018r. Sąd doszedł do przekonania, że z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2005r. tj. z dniem 20 lutego 2006r. wygasło stwierdzone tytułem wykonawczym zobowiązanie powoda o zapłatę odsetek umownych w wysokości przekraczającej wysokość maksymalnych odsetek ustawowych. Tym samym zaistniała określona w art. 840 § 1 pkt 2 kpc podstawa do częściowego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie odsetek wymagalnych począwszy od dnia 20 lutego 2006r.

Zważywszy na datę wejścia w życie ustawy nowelizującej Kodeks cywilny brak natomiast było podstaw do uwzględnienia powództwa w części dotyczącej roszczenia za okres od 24 lipca 2002r. do dnia 19 lutego 2006r. W świetle przytoczonego powyżej stanowiska Sądu Najwyższego zobowiązania o zapłatę odsetek w dacie wcześniejszej niż data wejścia w życie noweli KC nie wygasły.

Mając zatem na względzie powyższe okoliczności, na mocy art. 840 § 1 pkt 2 kpc, Sąd pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Gdyni z 2 września 2002r., wydanego w sprawie IX Nc 650/02, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz (...) Sp. z o.o. w S. postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni w sprawie VIII Co 95/06 w części tj. w zakresie odsetek umownych zasądzonych od kwoty 864,81 zł w wysokości przekraczającej maksymalne odsetki ustawowe za okres od 20 lutego 2006r. do dnia zapłaty.

Natomiast, w pozostałym zakresie, na mocy ww. przepisu a contrario, powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc i rozliczył je stosunkowo, przyjmując, że powód wygrał niniejszy spór w 83 %, zaś pozwany w 17 %. Sąd ustalił, że odsetki umowne w wysokości 40 % za okres od 24 lipca 2002r. do

dnia wyrokowania tj. 5 czerwca 2020r. wynosiły łącznie 6.180,18 zł. W dalszej kolejności Sąd ustalił wysokość odsetek maksymalnych za ten sam okres. Zważywszy, iż przed dniem 20 lutego 2006r. w systemie polskiego prawa cywilnego nie istniały odsetki maksymalne, dla wyliczenia kosztów procesu w okresie od dnia 24 lipca 2002r. do dnia 19 lutego 2006r. Sąd przyjął pierwszą stawkę oprocentowania maksymalnego obowiązującą od dnia wejścia w życie nowelizacji KC tj. stawkę 23 %. Łączna kwota odsetek maksymalnych za okres od 24 lipca 2002r. do 5 czerwca 2020r. wynosi 3.001,42 zł. Różnica pomiędzy kwotą odsetek umownych (6.180,18 zł) a kwotą odsetek maksymalnych (3.001,42 zł) wynosi 3.178,76 zł i odpowiada żądaniu powoda. Wyznaczając natomiast wysokość wygranej powoda Sąd ustalił wartość odsetek umownych wg stawki 40 % za okres, w jakim pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności, tj. za okres od 20 lutego 2006r. do dnia wyrokowania, a także ustalił wartość odsetek maksymalnych za ten sam okres. Pierwsza wartość wynosi 4.942,49 zł, zaś druga 2.290,26 zł. Różnica pomiędzy tymi wartościami (2.652,23 zł) odpowiada wygranej powoda. Odnosząc zatem wartość żądania powoda (3.178,76 zł) do wartości wygranej (2.652,23 zł) Sąd ustalił stosunek, w jakim powód wygrał niniejszy spór (83 %). Zważyć należy, iż na poniesione przez powoda koszty składają się: opłata sądowa od pozwu (400 zł), opłata za czynności fachowego pełnomocnika w stawce minimalnej (1.800 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) tj. łącznie kwota 2.217 zł, z czego zgodnie ze stosunkiem, w jakim powód wygrał spór, należy mu się od przeciwnika zwrot kwoty 1.840,11 zł. Z kolei pozwany w związku z udziałem w niniejszym postępowaniu poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.817 zł, z czego należy mu się zwrot kwoty 308,89 zł. Po skompensowaniu wzajemnych należności, należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.530 zł.